

NVE
Seksjon for damsikkerhet
nve@nve.no

Forslag til ny damsikkerhetsforskrift. Høringsuttalelse Hydro Energi. Saksnummer 202601321

Vi viser til NVEs høringsnotat av 15.6.2026 med forslag til endringer i damsikkerhetsforskriften. Vi viser også til Hydro Energi sitt innspill til revisjonsarbeidet i brev av 30.05.2024.

Hydro eier og drifter et betydelig antall kraftanlegg inklusiv dammer på ulike lokasjoner i Norge. Vannkraftanleggene er lokalisert i Telemark inkl anlegg i Vennesla kommune, Indre Sogn, Røldal-Suldal og Stavanger. Anleggene i Telemark og Indre Sogn er heleid av Hydro, mens anleggene i Røldal-Suldal og Stavanger eies av Lyse Kraft DA. Lyse Kraft DA eies hhv 74,4 prosent og 25,6 prosent av Lyse Produksjon AS og Hydro Energi AS. Til sammen drifter Hydro kraftanlegg med en samlet produksjon på 13,7 TWh/år, i hovedsak vannkraftanlegg. Damsikkerhetsforskriften utgjør en svært viktig rammebetingelse for Hydro, som blant annet påvirker selskapets risiko og investeringsbehov i årene som kommer.

Hydro takker for muligheten til å gi innspill og anerkjenner NVEs arbeid med såvel involvering av bransjen som at ny struktur i all hovedsak bevarer dagens forskriftsstruktur.

Damsikkerhetsforskriften skal i dag og frem i tid fremme sikkerhet ved vassdragsanlegg. Det er derfor viktig at forskriften innrettes på en måte som gir forutsigbarhet over en lang tidslinje. Forskriften bør bidra til samfunnsoptimal forvaltning av ressurser på en slik måte at tiltak treffes ut fra dokumenterbar effekt på damsikkerhet. Økt bruk av funksjonskrav kan muliggjøre at nytte og effekt av tiltak spiller en rolle for sikkerhet.

Hydro støtter på generelt grunnlag Fornybar Norge sin høringsuttalelse i saken, men har valgt å fokusere på de særskilte forhold vi anser mest relevant. Det er for Hydro Energi følgende:

Kommentarer til konkrete paragrafer i høringsnotatets foreslåtte forskriftstekst

§ 1-1 Formål

Hydro støtter det juridiske innspillet fra Fornybar Norge om å utvide formålsbestemmelsen fra i dag. Sikringstiltak bør være forholdsmessige og proporsjonale. De samlede kostnadene ved aktuelle tiltak må veies opp mot nytten av tiltakene, og hvor effektive tiltakene er for å oppnå formålet. Det må også til enhver tid være transparent hva som er formålet ved et tiltak.

§§ 2-1, 2-2, 2-3 og 2-4 vedr Organisatoriske krav (VTA mv)

En videreføring av faglige kompetansekrav til/i organisasjonen støttes.

I tråd med tidligere innspill fremstår bestemmelser vedr. roller noe uklare. En læring fra «Munkebotsvatn- saken» var utydighet vedrørende ansvarsforhold ved bygging og fornying av vassdragsanlegg. Anken til Departementet, av NVEs vedtak om overtredelsesgebyr, viste at NVE og ED har ulike synspunkt i viktige forhold rundt tolkning av ansvar etter damsikkerhetsforskriften. Forskriftsfestet ansvar må plasseres på nivå og funksjoner med ansvar- og beslutningsmyndighet. Det etterlyses en tydeliggjøring av at ansvar knyttes til organisasjonen som den enkelte tilhører, herunder den organisasjonen som eier/drifter anlegget som VTA representerer eller det rådgivningsfirma som den fagansvarlige representerer.

§ 2-7 Ansvarlig utførende

Pkt 2: Det fremstår uheldig at ny forskrift tilsynelatende blander forskriftsansvar og kontraktsanliggende; *ansvarlig utførende* skal stå ansvarlig etter damsikkerhetsforskriften for at det bygges i samsvar med teknisk plan. Ansvarlig utførende har normalt ikke inngående kjennskap til teknisk plan, det er det dameier (som byggherre/den ansvarlige/iht. damsikkerhetsforskriften) som har. I praksis implementeres teknisk plan i et kontraktsforhold, og ansvaret for å se til at det bygges i henhold til denne tilligger dameier (byggherre/den ansvarlige) gjennom kontrakt og «kontrollplan for utførelse». Formuleringen foreslås tatt bort, eventuelt må det tydeliggjøres hvilket ansvar *ansvarlig utførende* vil ha i henhold til ny damsikkerhetsforskrift.

§ 4-1 Klassifisering

Pkt 1: Forskriften foreslås supplert med en overordnet beskrivelse av hensikten med klassifiseringssystemet.

Forøvrig støtter Hydro NVE sitt forslag til klassifisering / nye klassifiseringskriterier da dette fremstår ryddig og oversiktlig. Hydro imøtegår på dette punkt Fornøybar Norges innspill.

§ 5-10 Fyllingsdammer

(5) ledd: Vi foreslår at ordlyd endres til «Fyllingsdam som en helhetlig struktur skal ha tilfredsstillende indre stabilitet og materialoverganger med betydning for dammens sikkerhet skal ha utforming som hindrer risiko for dambrudd som følge av indre erosjon»

Et krav om at «alle» materialsoner skal ha tilfredsstillende indre stabilitet fremstår teknisk urealistisk og bryter med designforutsetningene for norske fyllingsdammer. Majoriteten av fyllingsdammer i Norge ble bygget på 1960- og 70-tallet, før senere tids standarder ble etablert. Nettopp derfor er prinsippet om oppbygging av fyllingsdam som en helhetlig virkende konstruksjon så relevant, med respektive utenforliggende soner med selvtettende egenskaper, samt drenasjekapasitet og motstand i nedstrøms fylling.

pkt e. Oppstrøms skråning

Pkt 1 og 2:

Hydro Energi anfører med støtte fra norsk fagekspertise (blant annet ekspertgruppa på fyllingsdammer nedsatt av NVE og bransjen i forbindelse med det pågående forskriftsarbeidet) og internasjonal praksis: Lastbildet på oppstrøms og nedstrøms skråning er ulikt. Det fremstår å mangle et tilstrekkelig faglig grunnlag å legge til grunn for et forskriftsfestet krav om plastring/ plastringsutførelse av oppstrøms skråning, for eksisterende dammer. Lange tidsserier på eksisterende dammer dokumenterer tilfredsstillende ytelse og funksjon av «rauset steinsikring» på oppstrøms skråning som et velprøvd konsept, både nasjonalt og internasjonalt. Majoriteten av norske fyllingsdammer bygget på 1960- og 70-tallet med oppstrøms raset steinsikring har dokumentert tilstrekkelig sikkerhet, ved bruk av raset steinsikring.

Bransjen var kritiske til det faglige fundamentet for et krav om oppstrøms plastring ved innføringen av 2010-forskriften, noe høringsinnspill forut for 2010-forskriften viser. Da fagmiljøene fremdeles opprettholder at det ikke foreligger nytt kunnskapsgrunnlag som faglig underbygger et krav om oppstrøms plastring for økt sikkerhet, bør følgelig ikke et preskriptivt krav om plastring videreføres slik det nå er foreslått.

Fagmiljøer sår sogar tvil om hvorvidt oppstrøms plastring, gitt lastbildet på vannsiden, er mer helhetlig gunstig for damsikkerheten enn «rauset steinsikring». Hensyntatt det, og det faktum at etablering av oppstrøms plastring på eksisterende dammer innebærer tiltak med enorm utførelseskostnad, store inngripende konsekvenser for kraftproduksjonsevne i utførelsesfasen og store landskaps- og terrenginngrep, kan vi ikke se at den samlede samfunnsmessige kostnaden ved et slikt krav står i forhold til den dokumenterbare økning i damsikkerhet.

Videre; Slik bestemmelsen er foreslått utelukkes andre gode eller velprøvede løsninger, og utvikling og implementering av ny kunnskap og teknologi på fagfeltet hindres. Kompleksiteten ved fyllingsdammer i Norge er stor, det er derfor viktig at NVE innordner regelverket på en slik måte at det gjennom helhetlig, steds spesifikk risiko- og sårbarhetsanalyse kan identifiseres og treffes tiltak som er relevante for god damsikkerhet ved det enkelte anlegg.

Vi anfører imidlertid at det for nye dammer i bygging fremstår hensiktsmessig med et krav om plastring (oppstrøms og nedstrøms).

Pkt 3 og 4:

Gitt vårt innspill over foreslås ordlyd endret i samsvar med den øvrige nødvendige ombyggingen av forskriftsbestemmelsen. Minimum til «For dammer i konsekvensklasse 1 er det tilstrekkelig at steinene i skråningsvernet har tilfredsstillende størrelse, kvalitet og er stabil over tid». Pkt 4 vil følgende utgå iht. vår høringsuttale.

§ 5-10 Fyllingsdammer pkt f. Nedstrøms skråning

Pkt 4 forskriftsfestet krav om sikring av enhver tåstein på *enhver* fyllingsdam fremstår lite funksjonsbasert. Det bør ligge til grunn en helhetlig, sikkerhetsmessig og faglig fundert «behovsvurdering» av eventuell tåstein-sikring, dette bør være en integrert del av pkt 1. Et

generelt krav vil potensielt generere svært høye kostnader (økonomisk, miljø-/inngrepsmessig) uten nevneverdig å øke sikkerheten til *ethvert* anlegg.

§ 8-4: Referansesystem

Foreslått tekst er utydelig og innebærer en urimelig forenkling av de faktiske forhold. Det fordrer stor innsats for å bringe alle høydereferanser for eldre reguleringskonsesjoner i samsvar med kartverkets gjeldende høydereferansesystem. Kompliserende faktor er at styrings- og driftssystem ofte er basert på konsesjonshøyder for entydig samsvar med konsesjonsforpliktelser. Det er heller ikke tydelig hvorfor dette anses nødvendig da det er høydereferanse i henhold til konsesjon som er formelt juridisk bindende.

Hydro står til disposisjon dersom NVE ønsker å diskutere sakskomplekset eller en nærmere klargjøring av Hydros synspunkter.

Med hilsen
for Hydro Energi AS

Stein Øvstebø
Leder Kraftsystemer, Nett & Konsesjoner
stein.ovstebo@hydro.com